

1993-09-22

Miljö- och naturresursdepartementet
103 33 STOCKHOLM

**YTTRANDE MED ANLEDNING AV SKIs OCH KASAMs UTVÄRDERING AV SKBs
FUD-PROGRAM 92**

SAMMANFATTNING

Allmänt

SKBs huvudsynpunkter på SKIs och KASAMs yttranden över SKBs FUD-program 92 sammanfattas enligt följande.

Granskningen av FUD-program 92 samt SKIs och KASAMs yttranden ger värdefulla bidrag och stöd i arbetet på att med höga krav och på ett trovärdigt sätt slutligt ta hand om det långlivade radioaktiva avfallet i landet, främst använt kärnbränsle.

SKB konstaterar att SKI och KASAM ger stöd för den huvudriktning av arbetet för de närmaste 10 å 15 åren som redovisats i FUD-program 92.

SKI och KASAM samt ett antal av SKIs underremisser riktar kritik mot vissa delar av FUD-program 92. Kritiken avser framförallt tidplanen, lokaliseringsprocessen och omfattningen av planerade säkerhetsanalyser.

Tidplanen

Grundläggande för SKBs planering är att varje steg i arbetet skall baseras på ett fullgott tekniskt underlag. Arbetet skall vidare vara så organiserat att myndigheter, kommuner och andra direkt berörda skall grundligt kunna pröva olika frågor inför viktiga beslut.

Samtidigt är det angeläget att arbetet bedrivs koncentrerat och målmedvetet för att upprätthålla en hög teknisk kvalitet.

SVENSK KÄRNBRÄNSLEHANTERING AB
SWEDISH NUCLEAR FUEL AND WASTE MANAGEMENT CO

POSTADRESS
MAILING ADDRESS
SKB
BOX 5864
S-102 48 STOCKHOLM

KONTOR
OFFICE
BRAHEGÅTAN 47
STOCKHOLM

TELEFON
TELEPHONE
08-665 28 00
+46 8 665 28 00

TELEX
TELEX
13108-SKB

TELEFAX
TELEFAX
08-661 57 19
+46 8 661 57 19

SKBs uppfattning är att det bör finnas goda möjligheter att lokalisera och bygga såväl en inkapslingsstation som första steget i utbyggnaden av ett djupförvar inom de kommande femton åren. Anläggningarnas storlek och tekniska komplexitet är inte av den arten att de kräver en längre tid.

SKB anser att en eventuell revidering av tidplanen bör anstå till dess att de förstudier som ingår i lokaliseringsarbetet kommit en bit på väg d v s tidigast i slutet av 1994.

Lokalisering

Grundläggande i SKBs lokaliseringsarbete för ett djupförvar är att endast platser som bedöms kunna visas uppfylla de högt ställda säkerhetskraven kan komma ifråga. Det viktiga är att i slutänden finna **en** i olika avseenden lämplig och acceptabel plats och visa att denna uppfyller dessa krav.

Arbetet fram mot deponerat bränsle präglas av många successiva prövningar och beslut. Den utformning och placering av djupförvaret som slutligen väljs och genomförs kommer oberoende av tidigare arbeten att prövas ytterst omsorgsfullt av myndigheterna.

SKB anser att regeringens uttalande i samband med beslut om FoU-program 89 beträffande tidpunkt för myndigheternas granskning av SKBs val av plats för slutförvar anvisar en ändamålsenlig ordning.

["att SKB:s val av platser lämpliga för ett slutförvar kommer att granskas av olika myndigheter i anslutning till att SKB ansöker om tillstånd för detaljundersökning ...].

Arbetet med MKB-frågor och beslut om dessa kommer att bli krävande. Existerande myndigheter och organisationer har dock en god kompetens för att hantera dessa frågor. Däremot torde arbetet med MKB m m motivera ett visst finansiellt stöd till de kommuner som direkt kommer att beröras av planerade anläggningar. SKB finner det angeläget att denna fråga snarast får en tillfredsställande lösning exempelvis genom ersättning ur kärnavfallsfonderna.

Säkerhetsanalys

SKBs ambition är att kommande myndighetsprövningar skall genomföras med tillgång till väl genomarbetade säkerhetsanalyser. Dessa skall - utifrån tillgängliga fakta - ge en allsidig belysning av alla de faktorer som har bäring på tillåtligheten.

SKB avser att redovisa en väl genomarbetad säkerhetsanalys avseende djupförvarets långsiktiga säkerhet och baserad på data från platsundersökningar på (minst) en kandidatplats innan eller senast i samband med att SKB ansöker om tillstånd

enligt naturresurslagen och kärntekniklagen att lokalisera och bygga en inkapslingsstation.

SKB planerar vidare att fortlöpande informera myndigheterna om uppläggningsarbetet med och resultat från säkerhetsanalyser för djupförvaret som genomförs innan ansökan om tillstånd för detaljundersökningar inlämnas.

Övrigt

SKB vill understryka att arbetet med utformning, lokalisering, byggande och säkerhetsredovisning av inkapslingsstation och djupförvar är en komplicerad process. Samhällets prövning via myndigheter m fl berör ett flertal lagar och kommer att kräva ett harmoniserat synsätt beträffande dessas tillämpning. Arbetet liksom prövningen kräver stor erfarenhet från integrerade tekniska system.

SKB noterar att många av de i granskningen framförda synpunkterna på FUD-program 92 innebär relativt långt gående krav på *hur* arbetet skall bedrivas även i tidiga skeden när inga nämnvärda bindningar skett. Utan att ifrågasätta det värdefulla i lämnade förslag anser SKB med hänsyn till kärntekniklagens ansvarsparagrafer att viss återhållsamhet bör iakttagas i fråga om villkor och rekommendationer. Kontakter mellan SKB och säkerhetsmyndigheterna måste ske under sådana former att de dels är förenliga med SKB:s entydiga ansvar enligt kärntekniklagen, dels gör att myndigheterna står obundna vid sin granskning av underlaget för kommande ansökningar i tillståndsärenden. Syftet måste samtidigt vara att på ett konstruktivt sätt och under arbetets gång komma fram till rätt omfattning och kvalitet på det tillståndsunderlag som tas fram. Oberoende av *hur* SKB arbetar måste samhällets och myndigheternas huvudsakliga granskning behandla förhållanden direkt knutna till de anläggningar som slutligen blir aktuella att bygga och driva.

- - - - -

BAKGRUND

Miljö- och naturresursdepartementet har med skrivelse den 1993-06-30 överlämnat följande handlingar till SKB för yttrande:

SKIs utvärdering av SKBs FUD-program 92;
 Sammanfattning och slutsatser (Rapport 93:13),
 Gransknings-PM (Rapport 93:14),
 Sammanställning av remissvar (Rapport 93:15)

KASAMs yttrande över SKBs FUD-program 92;
 Slutförvaring av använt kärnbränsle (SOU 1993:67).

Detta yttrande tar upp synpunkter som framförts i SKI-rapporten med Sammanfattning och Slutsatser samt i KASAMs yttrande. SKIs gransknings-PM och de många remissvaren till SKI innehåller ett stort antal detaljsynpunkter som i och för sig kunde motivera särskilda kommentarer från SKB. På några av dessa punkter avser SKB att återkomma direkt till SKI.

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

SKB konstaterar att myndighetsgranskningen av SKBs FUD-program innebär stöd och vägledning för det fortsatta genomförandet av programmet. Synpunkter har framkommit som kommer att beaktas i den fortsatta planeringen och vid genomförandet av olika tekniska och andra åtgärder. SKB konstaterar att det samlade granskningsmaterialet även innehåller ett antal motstridiga eller oförenliga förslag och synpunkter. I det fortsatta arbetet kommer SKB i enlighet med sitt ansvar enligt kärntekniklagen §§ 10-12 att prioritera och optimera åtgärder och utförande så att kärnavfallet hanteras och slutförvaras på ett säkert sätt med innehållande av de krav som säkerhetsmyndigheterna ställer upp.

SKB noterar att SKI uttalar att:

- ...FUD-program 92 uppfyller de grundkrav som ställs på ett program för forskning och utveckling enligt 12 § lagen om kärnteknisk verksamhet med avseende på målinriktning, bredd och djup. Insatserna uppvisar hög internationell klass på ett flertal delområden. ...
- ... det är en riktig utgångspunkt att en generation som kunnat utnyttja den kärnkraft som givit upphov till det använda kärnbränslet också tar ett ansvar för dess slutliga omhändertagande.
- Det är dock enligt SKI nödvändigt att programmet inriktas mot en metod. Vi bör eftersträva att finna en säker lösning som nuvarande generation kan ta ansvar för. Att vänta med beslut innebär att kommande generationer får ta hela detta ansvar.
- ... landbaserad geologisk slutförvaring av inkapslat använt bränsle är det enda realistiska huvudalternativet.
- SKI kan godta att de fortsatta FUD-insatserna huvudsakligen inriktas på en metod av typ KBS-3. ... Ett KBS-3-liknande förvar bör också kunna utformas så att det kan erbjuda en rimlig avvägning mellan övergivbarhet, återtagbarhet och oåtkomlighet för det klyvbara materialet.
- SKI anser det vara en god handlingsstrategi att bygga ut djupförvaret i etapper ...

SKB noterar vidare att KASAM uttalar att:

- KASAM tillstyrker att SKB inriktar sin FUD-verksamhet under perioden 1993-1998 på en förvaring i demonstrationsskala med återtagningensmöjlighet som det första steget i sluthantering av det använda kärnbränslet och att detta steg omfattar 5-10% av hela den beräknade bränslemängden från det svenska reaktorprogrammet

- *KBS-3 är ett rimligt val för demonstrationsdeponeringen.*

Sammanfattningsvis kan konstateras att SKI och KASAM stöder den huvudinriktning av arbetet under de närmaste 10 å 15 åren som SKB redovisat i FUD-program 92.

Såväl SKI som KASAM och ett antal av SKIs underremisser riktar emellertid även kritik mot delar av FUD-program 92. Kritiken avser framförallt tidplanen, lokaliseringsprocessen och omfattningen av planerade säkerhetsanalyser. Dessa frågor behandlas i följande avsnitt. Med hänvisning till vad som framkommit under granskningen lämnar såväl SKI som KASAM vissa rekommendationer och förslag. Några av dessa kommenteras i det följande.

TIDPLANEN

Många granskare riktar kritik mot tidplanen. I KASAMs yttrande sägs att:

- Det förefaller uppenbart att SKBs tidsplaner i FUD-program 1992 är orealistiska. (*I huvudtexten med tillägget - vad gäller den närmaste sexårsperioden.*)

Som exempel för att styrka detta påstående anför KASAM en händelsekedja i åtta punkter. Denna bygger på att ett antal aktiviteter förutsättes genomförda i serie med varandra samt på en tveksam tolkning av ett av de villkor som SKI föreslagit i sin granskningsrapport. Enligt SKBs uppfattning kan flera av de av KASAM omnämnda aktiviteterna genomföras parallellt med bibehållen kvalitet och med kortare totaltid som följd. Detta belyses närmare nedan.

Grundläggande för SKBs planering är att varje steg i arbetet skall baseras på ett fullgott tekniskt underlag. Arbetet skall vidare vara så organiserat att myndigheter, kommuner och andra direkt berörda skall grundligt kunna pröva olika frågor inför viktiga beslut. Samtidigt är det angeläget att arbetet bedrivs koncentrerat och målmedvetet för att upprätthålla en hög teknisk kvalitet.

SKBs uppfattning är att det bör finnas goda möjligheter lokalisera och bygga såväl en inkapslingsstation som första etappen av ett djupförvar under de kommande femton åren. Anläggningarnas storlek och tekniska komplexitet är inte av den arten att de kräver en längre tid. Betydligt mer komplicerade projekt (i tekniskt avseende) har genomförts på väsentligt kortare tid med framgångsrikt resultat. Såväl KASAM som SKI är överens om att den planerade tekniska huvudinriktningen mot djupförvarets första etapp är lämplig. Enligt SKBs bedömning finns således goda förutsättningar att kunna påbörja deponering av en mindre mängd inkapslat använt kärnbränsle år 2008. SKB och samarbetande parter i Sverige torde ha den kompetens som krävs för att genomföra arbetet och berörda myndigheter har likaså tillgång till erforderlig

kompetens som behövs för att granska de lösningar som SKB presenterar.

Tiden fram till dess att deponering kan påbörjas kan indelas i tre huvudskeden:

- 1 förstudier, platsundersökningar och förprojektering för djupförvaret samt avslutande teknikutveckling och förprojektering för inkapslingsstationen fram till dess att tillstånd för detaljundersökningar erhålles;
- 2 detaljundersökningar m m fram till dess att lokaliseringsstillstånd och koncession för djupförvaret erhålles;
- 3 byggande m m fram till start av deponering.

Erforderlig tid för de tekniska aktiviteter som ingår i arbetet ryms väl inom den nämnda (och i FUD-program 92 förutsatta) tidsramen. Mer svårbedömd är den tid som behövs för att på ett acceptabelt sätt lokalisera djupförvaret och den tid som kommer att krävas för att nå nödvändiga politiska beslut. Det är framförallt det första av de tre huvudskedena som innehåller många svårbedömda moment med bl a politiska beslut om förstudier, platsundersökningar och detaljundersökningar samt hela myndighetsprövningen av MKB-ärendena. Det är under detta skede viktigt att SKB har frihet att ta nödvändiga operativa beslut i enlighet med det ansvar som anges i kärntekniklagen.

Betydande investeringar, som kan ge bindningar, kommer att ske först under huvudskede 2. För att inte behöva skjuta starten för aktiviteter inom detta skede alltför långt fram i tiden att avser SKB att så långt möjligt med rimliga insatser driva flera tekniska studier parallellt med och oberoende av den (delvis) politiska beslutsprocessen. Detta innebär att visst nödvändigt dubbelarbete kan komma att ske, men å andra sidan förbättras möjligheten till bra beslut av att tekniskt underlag kommer fram tidigt.

Efter att med dessa utgångspunkter ha granskat KASAMs exemplifierande händelsekedja vill vi ge följande kommentarer:

- det är fullt möjligt att göra en felfunktionsanalys av kapseln utan att avvakta belastningsprov på provkapslar,
- SKI har begärt en väl genomarbetad ("fullständig") säkerhetsanalys innan SKB bestämmer konstruktionsförutsättningar och teknik för kapseln samt innan SKB inlämnar ansökan att påbörja detaljundersökningar ... For- mellit bestämmer SKB inte teknik för kapseln förrän man lämnar in en ansökan om tillstånd att lokalisera inkapslingsstationen. Fram till dess har SKB naturligtvis full frihet att anpassa tekniken till bästa tillgängliga kunskap,
- efter vad vi förstått kommer SKI att granska den begärda säkerhetsanalysen innan men i anslutning till att man yttrar sig över en ansökan om tillstånd för lokalisering och byggande av inkapslingsstationen. Aktiviteter som

- förprojektering och preliminär operativ säkerhetsanalys av inkapslingsstationen måste föregå SKIs granskning och ingå i en sådan ansökan,
- konstruktion och tillverkning av elektronstrålesvets kan mycket väl påbörjas före det SKIs formella tillstånd erhållits. Det ekonomiska risktagandet kan begränsas till rimlig nivå genom lämpliga kontrollstationer med avbeställningsmöjlighet el dyl i beställningsavtalet.
 - NRL-ansökningar för inkapslingsstation och för detaljundersökningar för djupförvar skulle mycket väl kunna lämnas samtidigt varvid olika lokaliseringalternativ belyses i respektive MKB.
 - av det föregående framgår att den seriekoppling som KASAM gör i detta fall ej är optimal.

SKB avser att fortlöpande hålla myndigheter och andra berörda underrättade om de förändringar i tidplanen som kan bli nödvändiga med hänsyn till utvecklingen. SKBs ambition är att inte påbörja nya åtgärder som kan anses innebära bindningar innan ett fullgott tekniskt underlag finns framme. En revision av tidplanen för arbetet fram till sekelskiftet kommer troligen att bli nödvändig med hänsyn till den utveckling som skett sedan FUD-program 92 lämnades in. Med hänsyn till pågående diskussioner och pågående arbete är det emellertid olämpligt att nu utarbeta en ny tidplan. Först när de förstudier som ingår i lokaliseringsarbetet kommit en bit på väg kan det vara lämpligt att ta fram en ny plan. SKB bedömer f n att detta kan bli i slutet av 1994.

LOKALISERING

Såväl SKI som KASAM, liksom flera andra remissinstanser, framför ingående synpunkter på, och i vissa avseenden kritik av SKB:s planerade arbete med lokalisering och uppförande av ett djupförvar. Synpunkterna rör såväl lokaliseringsprocessen, det erforderliga beslutsunderlaget för olika etapper som strategier och program för undersökningarna.

Grundläggande i SKBs lokaliseringsarbete för ett djupförvar är att endast platser som bedöms kunna visas uppfylla de högt ställda säkerhetskraven kan komma ifråga. Det viktiga är i slutändan att finna en i olika avseenden lämplig och acceptabel plats och visa att denna uppfyller dessa krav.

SKI säger angående programmets huvudinriktning att "SKI anser att de planer som SKB redovisar kan tas som utgångspunkt för vidare planering av djupförvarsprojektet". Vidare att "Information från undersökningar av tänkbara lokaliseringssorter ger viktigt underlag för hur slutförvarssystemet skall utformas. Det är därför rimligt att påbörja förundersökningar (numera benämnes dessa *platsundersökningar* för att inte förväxlas med förstudier) för att skaffa sådant underlag". SKI menar också att kraven på underlag blir helt andra när "bindningen vid en viss plats blir betydande. SKI menar att detta inträffar när

detaljundersökningar påbörjas". SKB instämmer i de nämnda synpunkterna från SKI.

I detta sammanhang vill SKB erinra om att en grundläggande utgångspunkt för SKB:s planering av lokaliseringsarbetet är regeringens beslut 1990-12-20 angående FoU-program 89. Där säger regeringen "att SKB:s val av platser lämpliga för ett slutförvar kommer att granskas av olika myndigheter i anslutning till att SKB ansöker om tillstånd för detaljundersökning av två sådana platser enligt lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser m.m., miljöskyddslagen (1969:387) och plan- och bygglagen (1987:383)". SKB anser att detta är en bra och rationell ordning m h t ansvar enligt kärntekniklagen och programmets genomförande.

Det är SKB:s avsikt att under tiden fram till inlämnande av nämnda ansökan successivt ta fram ett omfattande underlag som ger en bred belysning av förutsättningar och möjligheter på olika håll i landet. En del av detta planerade underlag (se Tabell 6-1 i FUD-program 92, Lokalisering av ett djupförvar) kommer att vara en översikt och diskussion av olika lokaliseringsfaktorer och deras relevans för platsvalet. En sådan översikt kommer också att i olika skalor ge en bild av vilka områden som på olika sätt är mindre lämpliga för anläggande av ett djupförvar. Arbetet med faktainsamling och sammanställning pågår. Det är dock SKB:s uppfattning att en tidigarelagd redovisning av "mindre lämpliga områden" så som SKI föreslår inte kan ge någon specifik vägledning i fråga om val av lämpliga platser.

SKB konstaterar att SKI i sin granskning, liksom SKB i FUD-program 92, funnit att det är "inte rimligt att lägga ned omfattande resurser att detaljstudera mer än en plats".

Arbetet fram till tidpunkten för ansökan om detaljundersökningar syftar alltså till att ta fram allt erforderligt underlag för den viktiga prövning som sedan skall ske. Det direkta ansvaret för detta arbete (bl.a. översiktsstudier, förstudier av kommuner, platsundersökningar) åvilar i enlighet med kärntekniklagen fullt ut SKB.

Det är dock i detta skede viktigt med nära kontakter och diskussioner med säkerhetsmyndigheterna bl a angående program för platsundersökningar och senare genomförande och utvärdering av dessa. Kontakterna och diskussionerna mellan SKB och säkerhetsmyndigheterna måste ske under sådana former att de dels är förenliga med SKB:s entydiga ansvar enligt kärntekniklagen, dels gör att myndigheterna står obundna vid sin granskning av underlaget till ansökan om detaljundersökningar. Syftet måste samtidigt vara att på ett konstruktivt sätt och under arbetets gång komma fram till rätt omfattning och kvalitet på det tillståndsunderlag som tas fram. Mot bakgrund av tidigare erfarenheter från liknande ärenden finns

det enligt SKB goda utsikter till att det nu aktuella ärendet skall kunna skötas på ett för sakfrågan konstruktivt sätt.

SKB inriktar sitt arbete på att aktivt söka lämpliga områden. Arbetet styrs, som redan påpekats, av att i slutänden endast platser som kan bedömas uppfylla de högt ställda säkerhetskraven kan komma ifråga samt av att omfattande erfarenheter i flera länder av lokalisering av kontroversiella anläggningar visar att man från början måste få till stånd en samverkan och dialog med de kommuner och den lokalbefolkning som berörs av planerna. Vi har uppfattat att såväl SKI som KASAM instämmer i detta. SKB genomför därför informations- och kontaktverksamhet gentemot Sveriges kommuner och befolkning. SKB planerar att genomföra förstudier av de kommuner som visar ett intresse och för vilka SKB vid en första översiktlig bedömning kommer fram till att rimligt goda förutsättningar kan föreligga. En sådan förstudie har påbörjats för Storuman i Västerbottens län och diskussion förs i flera andra kommuner. (I en förstudie behandlas frågor som rör såväl geologiska, tekniska och andra förutsättningar som socioekonomiska och miljömässiga konsekvenser av en anläggning för djupförvaring inom en kommun). Myndigheter och andra berörda kommer att informeras löpande om detta arbete och resultaten av förstudierna publiceras efter hand som de kommer fram.

SKB kommer att såväl under förstudiernas gång som inför och under därpå följande platsundersökningar föra en fortlöpande dialog med berörda kommuner, länsstyrelser, säkerhetsmyndigheter m.fl. I detta sammanhang noteras att arbetet med MKB-frågor och beslut om dessa kommer att bli krävande. Existerande myndigheter och organisationer har dock en god kompetens för att hantera dessa frågor. Inrättandet av en särskild MKB-kommission enligt KASAMs förslag är enligt SKBs mening onödigt och kan fördröja det viktiga MKB-arbete som pågår. Däremot torde arbetet med MKB m m motivera ett visst finansiellt stöd till de kommuner som direkt kommer att beröras av planerade anläggningar. SKB finner det angeläget att denna fråga snarast får en tillfredsställande lösning exempelvis genom ersättning ur kärnavfallsfonderna.

SÄKERHETSANALYS

Både SKI och KASAM har framfört kritik mot redovisningen av metodiken för säkerhetsanalyser i FUD-program 92 och av allsidigheten i den säkerhetsstudie, SKB 91, som redovisades i början av 1992. Man framhåller att kommande säkerhetsanalyser måste vara mer omfattande i olika avseenden.

SKB ambition är att kommande myndighetsprövningar skall genomföras med tillgång till väl genomarbetade säkerhetsanalyser som - utifrån tillgängliga fakta - ger en allsidig belysning av alla de faktorer som har bäring på tillåtlig-

heten. Härvidlag torde det ej finnas någon skillnad i uppfattning gentemot myndigheterna. De synpunkter som dessa framfört antyder möjligen en skillnad i synen på hur fullständig redovisningen kan vara vid olika tillfällena.

Prövningen av tillåtligheten för djupförvaret (etapp 1) kommer att genomföras i flera steg:

- (Ev särskild prövning i samband med tillstånd enligt NRL och KTL för lokalisering och byggande av en inkapslingsstation för använt kärnbränsle.)
- Tillstånd enligt NRL för detaljerade geovetenskapliga undersökningar;
- Lokaliseringstillstånd enligt NRL och tillstånd enligt KTL samt byggtillstånd för djupförvaret;
- Drifttillstånd för djupförvaret;
- Ev tillstånd enligt NRL och KTL för fortsatta etapper i utbyggnaden.
- D:o drifttillstånd.
- Ev tillstånd för förslutning och försegling av förvaret.

För varje steg ökar detaljeringsgraden på det tekniska underlaget särskilt vad gäller platsspecifika data. Vid det första tillfället kommer enbart att finnas data från ytbaserade undersökningar och borrhål. Därefter får man successivt fullständigare information från detaljundersökningar och från fortlöpande undersökningar under byggfasen. På samma sätt kommer systemets tekniska utformning successivt att detaljeras. Detta innebär att säkerhetsbedömningarna i ett tidigt skede måste baseras på mindre fullständiga data än vid senare tillåtlighetsprövningar. För de tidiga säkerhetsanalyserna måste därför vissa platsspecifika data kompletteras med antagna data valda t ex med hänsyn till områdets generella karaktär. Detta medför att såväl analysmodeller som metoder för att bedöma modellens validitet för den studerade platsen och osäkerheter i analysen måste väljas med hänsyn till skede.

Det är angeläget att redan i ett tidigt skede möjliggöra en god överblick över de olika frågor, som behöver behandlas av de säkerhetsanalyser som genomförs vid olika skeden i etableringen av djupförvaret. SKB avser därför att i de tidiga redovisningarna presentera en struktur för säkerhetsanalyser och -rapportering som bedöms lämplig även för kommande redovisningar. Avsikten är att även identifiera sådana delar av analysen som kommer att genomföras senare eller som förväntas bli väsentligt reviderade i senare skeden av programmet.

I säkerhetsavsnittet i FUD-program 92 har tyngdpunkten lagts på en redovisning av nytillkommen erfarenhet. Den litteratur som under mer än ett decennium byggts upp vad gäller säkerhetsanalys i allmänhet har endast noterats i starkt samman-

fattad form och i hänvisningar. SKB konstaterar liksom granskarna att redovisningen inte lätt kan överföras till en helhetsbild av säkerheten. Detta har inte heller varit intentionen för programskrivningen.

SKB planerar att fortlöpande informera myndigheterna om uppläggnings- och resultat från arbetet med säkerhetsanalyser för djupförvaret fram till ansökan om tillstånd för detaljundersökningar.

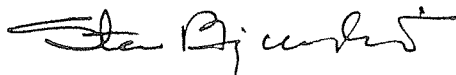
SKB avser att redovisa en väl genomarbetad säkerhetsanalys avseende djupförvarets långsiktiga säkerhet och baserad på data från platsundersökningar på (minst) en kandidatplats innan eller senast i samband med att SKB ansöker om tillstånd enligt naturresurslagen och kärntekniklagen att lokalisera och bygga en inkapslingsstation.

ÖVRIGT

SKB vill understryka att arbetet med utformning, lokalisering, byggande och säkerhetsredovisning av inkapslingsstation och djupförvar är en komplicerad process. Samhällets prövning via myndigheter m fl berör ett flertal lagar och kommer att kräva ett harmoniserat synsätt beträffande dessas tillämpning. Arbetet liksom prövningen kräver stor erfarenhet från integrerade tekniska system.

SKB noterar att många av de i granskningen framförda synpunkterna på FUD-program 92 innebär relativt långt gående krav på hur arbetet skall bedrivas även i tidiga skeden när inga nämnvärda bindningar skett. Utan att ifrågasätta det värdefulla i lämnade förslag anser SKB med hänsyn till kärntekniklagens ansvarsparagrafer att viss återhållsamhet bör iakttas i fråga om villkor och rekommendationer. Kontakter mellan SKB och säkerhetsmyndigheterna måste ske under sådana former att de dels är förenliga med SKB:s entydiga ansvar enligt kärntekniklagen, dels gör att myndigheterna står obundna vid sin granskning av underlaget för kommande ansökningar i tillståndsärenden. Syftet måste samtidigt vara att på ett konstruktivt sätt och under arbetets gång komma fram till rätt omfattning och kvalitet på det tillståndsunderlag som tas fram. Oberoende av hur SKB arbetar måste samhällets och myndigheternas huvudsakliga granskning behandla förhållanden direkt knutna till de anläggningar som slutligen blir aktuella att bygga och driva.

Stockholm den 22 september 1993.
SVENSK KÄRNBRÄNSLEHANTERING AB

Sten Bjurström
Verkställande Direktör